

Datum
10.7.2020

Jord- och skogsbruksministeriet
PB 30
00023 Statsrådet
epost: kirjaamo@mmm.fi

Hänvisning MMM019:00/2020, 29.5.2020

Utlåtande gällande Regeringens proposition till riksdagen med förslag till livsmedelslag och till lagar om ändring av hälsoskyddslagen och 1 § i lagen om verkställighet av böter

Årsavgifter gäller både livsmedels- och hälsoskyddslagen

Såsom årsavgifterna är föreslagna, leder det till regionala skillnader mellan tillsynsenheterna. Tätbebyggda områden har i mindre omfattning tillsynsobjekt som är befriade från den årliga tillsynsavgiften. Detta betyder att samarbetsområdena behandlas olika och täckningsgraden av kostnaderna kommer att falla olika beroende på om tillsynsområdet är landsbygd eller tätort.

Det framgår inte ur propositionen till den nya livsmedelslagen vad "alla företagare som omfattas av den planmässiga tillsynen" betyder. En företagare kan ha verksamheter på flera olika platser. Man kan även ha många verksamheter på samma plats. Detta har bättre förtydligats i förslaget till ändring av hälsoskyddslagen.

Även om den årliga grundavgiften skulle göra så att miljöhälsovården i större utsträckning skulle täcka sina utgifter med avgifter uppstår kostnader på andra kommunala kostnadsställen istället. Många verksamheter inom hälsoskyddstillsynen är kommunala, t.ex. alla grundskolor och nästan uteslutande alla daghem, allmänna badstränder, många idrottslokaler osv. Inom hälsoskyddstillsynen har vi i tillsynsplanen för år 2020, 364 registrerade objekt. Av dessa är uppskattningsvis 35-40 % kommunala verksamheter. Inom livsmedelstillsynen är andelen privata aktörer väsentligt större. Det är främst inom storhushållsbranschen där kommunen är aktör.

Den nya livsmedelslagen

1. Definition Lanthandel och lanthandelns befrielse av årsavgift

Det behöver någonstans förtydligas hur avståndet till närmaste affär mäts, är det fågelvägen eller mäts avståndet via befintliga vägar.

Det finns många andra verksamheter som är mycket små eller har en begränsad säsong, som inte omfattas av befrielse från årsavgift och där årsavgiften procentuellt räknat utgör en större del av

Datum
10.7.2020

verksamhetens årsomsättning, än för lanthandeln enligt definitionen. För att rättvist beakta alla företagare borde årsavgiften gälla alla livsmedelsföretagare.

2. Paragraf 12

Rubriken är "Registrerad livsmedelskontaktverksamhet". Den är inte korrekt och man förstår inte vad som menas med den. Det ska antagligen vara "Registrerad livsmedelskontaktmaterialverksamhet".

3. Livsmedelsverkets uppgifter

Enligt lagförslaget ska livsmedelsverket från kommunen överta tillsynen av alla livsmedelslokaler som finns på en anläggning där man har ett slakteri. Det behöver säkerställas att tillsynen är jämlik. Man behöver beakta att besiktningsveterinärerna inte nödvändigtvis har samma kunskap om t.ex. livsmedelsbestämmelsernas specialområden (livsmedeltillsatser, livsmedelskontaktmaterial, livsmedelsinformation), som en hygienikerveterinär eller en hälsoinspektör. I det lagförslag som fanns inför den landskapsreform som föll, var förslaget att tillsynen på anläggningar skulle falla på den lokala tillsynsmyndigheten för att tillsynen skulle bli mera enhetlig på anläggningssidan och endast slakterierna skulle ha skötts av livsmedelsverket. Man behöver fortsättningsvis sträva efter en jämlik och enhetlig tillsyn.

4. Paragraf 44 andra momentet

Svenska språket är inte korrekt. Följande mening saknar ord "Tillsynsmyndigheten ska vid behov *här saknas ett ord* företagare.."

5. Paragraf 50 andra momentet

Den första meningen är obegriplig,utfärda exportintyg över livsmedel än livsmedels och livsmedelskontaktmaterials...

6. Straffbestämmelser

Man behöver beakta att verksamhet enligt livsmedelslagen kan bedrivas i utrymmen för permanent boende. Det behöver säkerställas i förhållande till övrig lagstiftning att administrativa tvångsmedel även kan vidtas om verksamheten bedrivs i utrymmen som främst används som permanent boende. Vid t.ex. omhändertagande av egendom i ett utrymme för permanent boende, är det ens möjligt att avgränsa utrymmen i hemmet. Även omhändertagande på så sätt att verksamhetsidkaren fråntas livsmedlen kan vara utmanande eftersom det inte alltid är entydigt vilka livsmedel som hör till verksamheten och vilka som hör till privatlivet.

7. Påföljdsavgiften

I motiveringarna står att myndigheten får påföra en påföljdsavgift till exempel om påföljderna enligt 54 - 57 § anses otillräckliga. Detta lämnar utrymme för tolkningar. Är det så att först vidtar man administrativa åtgärder och därefter kan en påföljdsavgift komma på fråga. Eller väljer man beroende på situation vilket som mest sannolikt ger önskad effekt. T.ex. en mobil livsmedelslokal som ska meddela om sin verksamhet till de områden där verksamhet bedrivs. Vem är det som

Datum
10.7.2020

följer upp var en företagare bedriver sin verksamhet, vilken tillsynsmyndighet ska vidta administrativa tvångsåtgärder eller påföra påföljdsavgiften. Den tillsynsenhet som registrerat en mobil livsmedelslokal vet i praktiken inte var mobila företagare rör sig och om de iakttar sin skyldighet att meddela om sin ankomst. De är inte heller nödvändigtvis på samma ställe en längre period. Att påbörja administrativa tvångsåtgärder för en verksamhet som endast kortvarigt är på ens tillsynsområde, och där bristerna är sådana att man inte gör en anmälan om en förseelse till försundersökningsmyndigheterna, är mycket tidskrävande för den lokala myndigheten. Systemet med påföljdsavgift för den ovannämnda förseelsen måste vara enkelt och snabbt för tillsynsmyndigheten.

8. Övrigt

Det vore önskvärt att den lokala tillsynsmyndigheten kunde överföra extrema fall till t.ex. regionförvaltningsverket eller livsmedelsverket. Med extrema fall menas t.ex. att administrativa tvångsåtgärder den lokala myndigheten utfärdat försummas och där det för den lokala myndigheten inte är säkert att jobba (t.ex. förekommer hot/våldsamheter mot tjänsteman). Verksamheter kan pågå trots att begäran om förundersökning gjorts och även under tiden ärendet ligger hos åklagare.

Ändringar i hälsoskyddslagen

Det vore önskvärt att använda liknande terminologi där det så är möjligt. Livsmedelslagen använder termen registrerad verksamhet medan hälsoskyddslagen använder anmäld verksamhet.

Paragraf 50 a, punkt 1

Där finns några felaktigheter. Enligt hälsoskyddslagen § 13 och § 18a är det frågan om anmälningar. I dagens läge tas avgifter ut då man handlägger anmälningar. Enligt lagförslaget hänvisar man till ansökningar enligt § 13 och § 18 a.

Enligt § 18 ska man ansöka om godkännande av anläggningar som levererar hushållsvatten. Enligt formuleringen i § 50 saknas möjligheten att ta ut avgift för godkännande enligt § 18.

Man hänvisar även till att riskbedömningen ska godkännas enligt § 18. I hälsoskyddslagen finns inget nämnt om riskbedömning i § 18. Det är i § 20 som det står att den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska godkänna riskbedömningen.

Paragraf 50 punkt 3

Det är otydligt vilken typ av brunnar man syftar på. T.ex. privatpersoners brunnar omfattas inte av regelbunden tillsyn.

Paragraf 50 c

Man hänvisar till ett beslut om grundavgiften. Det står inte i § 50 att skilda beslut om grundavgiften ska fattas. Det är oklart vilket beslut om grundavgift man hänvisar till.

Datum
10.7.2020

Övrigt

Det vore önskvärt att lätta på bestämmelsen om att riskbedömningen enligt § 20 ska godkännas. Riskbedömningen är sådan att den ska uppdateras regelbundet och ett engångsgodkännande förfarande för system som ska uppdateras regelbundet fyller inte något egentligt syfte.

Staden Jakobstad, Social- och hälsovårdsverket

Annika Porthin
Chef för miljöhälsovården